

Thái Bình

Chủ nhật

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH THÁI BÌNH
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN THÁI BÌNH

SỐ 644
Chủ nhật
Ngày 3 - 5 - 2020

TÒA SOẠN:
13 LÝ THƯỜNG KIỆT - THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
ĐT: 0227.3731.308 - 0227.3733.958 - 0227.3735.544
BÁO THÁI BÌNH ĐIỆN TỬ: www.baothaibinh.com.vn
EMAIL: toasoan@baothaibinh.com.vn

THỰC HIỆN THẮNG LỢI NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG

Tập trung chỉ đạo và hướng dẫn nông dân phun thuốc lần 2 trừ sâu cuốn lá nhỏ

Các đồng chí: Đàm Văn Vượng, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Phó Chủ tịch thường trực HDND tỉnh; Nguyễn Khắc Thiện, Tỉnh ủy viên, Phó Chủ tịch UBND tỉnh kiểm tra sâu bệnh trên lúa xuân tại xã Phú Lương (Đông Hưng).

Đó là chỉ đạo của các đồng chí: Đàm Văn Vượng, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Phó Chủ tịch thường trực HDND tỉnh; Nguyễn Khắc Thiện, Tỉnh ủy viên, Phó Chủ tịch UBND tỉnh tại buổi kiểm tra tình hình sâu bệnh hại lúa xuân tại huyện Quỳnh Phụ, Đông Hưng sáng ngày 2/5.

Từ ngày 23 - 27/4, các huyện Quỳnh Phụ, Đông Hưng đã tập trung phòng, trừ tốt các đối tượng sâu bệnh hại, đặc biệt là sâu cuốn lá nhỏ. Tuy nhiên, do mật độ sâu cuốn lá nhỏ vụ xuân năm 2020 rất cao, trưởng thành sâu cuốn lá nhỏ liên tục bổ sung trên đồng ruộng từ ngày 23 - 29/4, dự kiến sâu non cuốn lá nhỏ sẽ tiếp tục nở rộ từ ngày 2 - 5/5 với mật độ cao. Để bảo đảm an toàn cho sản xuất, huyện Quỳnh Phụ đã chỉ đạo các địa phương hướng dẫn nông dân phun thuốc phòng, trừ sâu cuốn lá nhỏ từ ngày 2 - 4/5 cho khoảng 10.000ha lúa trở bông từ ngày 1 - 10/5; huyện Đông Hưng phát động nông dân phun thuốc phòng, trừ từ ngày 2 - 5/5 cho toàn bộ diện tích lúa trở bông sau ngày 30/4.

Qua kiểm tra thực tế trên đồng ruộng các xã Đông Hải, An Lễ (Quỳnh Phụ); Phú Lương

(Đông Hưng), đồng chí Phó Chủ tịch thường trực HDND tỉnh và đồng chí Phó Chủ tịch UBND tỉnh yêu cầu Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, các huyện, thành phố tập trung chỉ đạo và hướng dẫn nông dân phun thuốc lần 2 trừ sâu cuốn lá nhỏ cho diện tích lúa trở bông sau ngày 5/5, thời gian phun thuốc từ ngày 2 - 6/5, kết hợp với phun thuốc phòng, trừ bệnh đạo ôn trên các giống lúa nhiễm cho trà lúa trở bông từ ngày 5 - 15/5. Tiếp tục phân công lãnh đạo và cán bộ tăng cường cho các địa phương để chỉ đạo phòng, trừ sâu bệnh, bảo vệ lúa xuân; tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền, chỉ đạo hệ thống truyền thanh, truyền hình huyện, thành phố và hệ thống truyền thanh xã, phường, thị trấn tổ chức tuyên truyền, hướng dẫn về thời gian, kỹ thuật phòng, trừ để nhân dân biết, chủ động thực hiện. Nghiêm cấm việc dùng điện để diệt chuột dưới mọi hình thức; tăng cường tuyên truyền giúp người dân nâng cao ý thức bảo vệ môi trường, tự giác thu gom bao bì thuốc bảo vệ thực vật đúng nơi quy định.

LUU NGẮN - TRỊNH CƯỜNG

Kiểm tra công tác chi trả hỗ trợ cho người dân gặp khó khăn do dịch Covid-19

Sáng ngày 2/5, đồng chí Nguyễn Thị Linh, Tỉnh ủy viên, Phó Chủ tịch UBND tỉnh kiểm tra công tác chi trả tiền hỗ trợ người dân gặp khó khăn do dịch Covid-19 trên địa bàn huyện Quỳnh Phụ theo Nghị quyết số 42 của Chính phủ.

Đồng chí Phó Chủ tịch UBND tỉnh đã đến kiểm tra việc chi trả hỗ trợ cho người có công tại xã Quỳnh Lâm và xã Quỳnh Minh. Đây là 2 xã đầu tiên của huyện Quỳnh Phụ thực hiện việc chi trả hỗ trợ với 151 trường hợp, mức hỗ trợ 500.000 đồng/người/tháng, nhận đủ 1 lần 3 tháng là 1,5 triệu đồng. Tổng số người có công huyện Quỳnh Phụ đủ điều kiện hỗ trợ là 6.631 người với tổng kinh phí trên 9,9 tỷ đồng.

Tại buổi kiểm tra, đồng chí Phó Chủ tịch UBND tỉnh ghi nhận sự cố gắng, nỗ lực của huyện Quỳnh Phụ và cấp ủy, chính quyền địa phương trong việc rà soát danh sách các nhóm đối tượng, qua đó giúp những người dân bị ảnh hưởng bởi dịch Covid-19 sớm nhận được kinh phí hỗ trợ. Đồng chí đề nghị huyện Quỳnh Phụ tiếp tục chỉ đạo các xã, thị trấn đẩy nhanh tiến độ rà soát các nhóm đối tượng, nhất là nhóm đối tượng bảo trợ xã hội, hộ nghèo, hộ cận nghèo. Sau khi hoàn thành việc rà soát phải niêm yết công khai danh sách tại cơ sở để người dân giám sát. Việc chi trả phải công khai, minh bạch, không để xảy ra tình trạng trục lợi chính sách, phấn đấu trong đầu tháng 5 hoàn thành việc chi trả cho người có công, đối tượng bảo trợ xã hội, hộ nghèo, hộ cận nghèo. Các nhóm đối tượng

như hộ kinh doanh, người lao động không có giao kết hợp đồng lao động bị mất việc làm, huyện cần phối hợp với các xã, thị trấn và các doanh nghiệp để xác định đúng đối tượng được hỗ trợ, bảo đảm việc chi trả đúng tiến độ.

* Chiều ngày 1/5, xã Hợp Tiến và xã Đông Hợp (Đông Hưng) tổ chức chi trả tiền hỗ trợ người có công gặp khó khăn do đại dịch Covid-19 theo Nghị quyết số 42 của Chính phủ và Quyết định số 15 của Thủ tướng Chính phủ. Đây là những địa phương đầu tiên trong tỉnh thực hiện chi trả hỗ trợ cho người dân.

Tổng số người có công với cách mạng đang hưởng trợ cấp ưu đãi hàng tháng của 2 xã là 242 người (bao gồm cả thân nhân người có công đang hưởng trợ cấp ưu đãi hàng tháng, thương binh đang hưởng chế độ mất sức lao động hàng tháng); mức hỗ trợ 500.000 đồng/người/tháng và được nhận hỗ trợ 1 lần 3 tháng, từ tháng 4 - 6/2020.

Theo số liệu phê duyệt cấp kinh phí của UBND tỉnh, huyện Đông Hưng có 8.043 người có công được hưởng hỗ trợ do ảnh hưởng bởi dịch Covid-19. Sau khi thực hiện việc chi trả cho người có công, huyện tiến hành rà soát, tổng hợp số hộ nghèo, hộ cận nghèo, đối tượng bảo trợ xã hội, phấn đấu trong đầu tháng 5 sẽ hoàn thành việc chi trả. Các nhóm đối tượng còn lại tiếp tục rà soát, tổng hợp, bảo đảm việc hỗ trợ theo đúng tiến độ.

NGUYỄN CƯỜNG

Thái Bình quyết liệt phòng, chống dịch Covid-19

Đường dây nóng: 1800 9402

Theo báo cáo của Trung tâm Đáp ứng khẩn cấp sự kiện y tế công cộng Việt Nam, Bộ Y tế, tính đến 16 giờ 30 phút ngày 2/5, dịch Covid-19 đã lan ra 214 quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới với 3.413.913 người nhiễm, 239.777 người tử vong. 28 quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới ghi nhận có từ 15.000 người nhiễm Covid-19 trở lên, trong đó Mỹ vẫn là quốc gia có số người nhiễm, tử vong do Covid-19 cao nhất, cụ thể 1.131.492 người nhiễm, 65.776 người tử vong. Tại khu vực Đông Nam Á, 10 quốc gia trong khu vực đều đã có người nhiễm Covid-19, với tổng số người nhiễm là 44.430 người, 1.538 người tử vong.

Tính đến 17 giờ ngày 2/5, số người nhiễm Covid-19 tại Việt Nam là 270 người, trong đó có 219 người được điều trị khỏi và 51 người đang được cách ly, điều trị tại các cơ sở y tế. Trong 270 người nhiễm Covid-19 có 130 trường hợp nhập cảnh được quản lý ngay, 140 trường hợp được phát hiện nhiễm Covid-19 trong cộng đồng. Tính đến nay, 5 tỉnh, thành phố có đông bệnh nhân được cách ly điều trị nhất là Hà Nội 112 người; Thành phố Hồ Chí Minh 55 người; Vinh Phúc 19 người; Ninh Bình 13 người và Bình Thuận 9 người. Đây là ngày thứ 16 Việt Nam không ghi nhận có người nhiễm mới trong cộng đồng.

So với ngày 1/5, số người nghi nhiễm trên địa bàn tỉnh Thái Bình tăng thêm 5 người, nâng tổng số người nghi nhiễm tính đến 16 giờ 30 phút ngày 2/5 lên 402 người, trong đó, 371 người đã xuất viện, còn 31 người đang được cách ly, theo dõi sức khỏe tại các cơ sở y tế. Hiện 25/31 người đang cách ly, theo dõi sức khỏe đã có kết quả âm tính với Covid-19, 6 người còn lại đang chờ kết quả xét nghiệm từ Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh. Số người đang cách ly, theo dõi sức khỏe tại khu cách ly tập trung của tỉnh là 153 người.

Tổng số mẫu đã xét nghiệm trên địa bàn tỉnh tính đến ngày 2/5 là 2.900 mẫu, trong đó Viện Vệ sinh dịch tễ trung ương thực hiện xét nghiệm 884 mẫu, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh thực hiện 2.016 mẫu. Tính riêng ngày 2/5, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh đã lấy mẫu xét nghiệm của 5 người. 5 mẫu bệnh phẩm đều âm tính với Covid-19.

HOÀNG LANH

SỐ ĐIỆN THOẠI TIẾP NHẬN CÁC THÔNG TIN VỀ DỊCH COVID-19

SỞ Y TẾ:
0969.851.212
0227.3640.786

TRUNG TÂM KIỂM SOÁT BỆNH TẬT TỈNH:
0931.581.292 - 0914.590.476
0227.3831.885

Suy ngẫm về văn kiện trung tâm của Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XX

■ TRẦN MẠNH BẢO

Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Hội đồng quản trị,
Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Tập đoàn ThaiBinh Seed

Qua tiếp cận dự thảo Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XIX tại Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XX đăng trên Báo Thái Bình số ra ngày 17/3/2020, tôi đã tóm tắt lại những điều mình quan tâm nhất, những vấn đề cốt lõi nhất, bao gồm: chủ đề Đại hội, phần đánh giá tình hình thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX và mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu 5 năm (2021 - 2025), tầm nhìn đến năm 2030 và năm 2045. Trong đó, tôi quan tâm nhiều nhất các lĩnh vực: phát triển kinh tế, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị, an ninh xã hội.

Tôi đánh giá rất cao Tiểu ban Văn kiện đã xây dựng dự thảo Báo cáo có chất lượng cả về bố cục và nội dung. Dự thảo Báo cáo đã phản ánh đúng tình hình kinh tế - xã hội của tỉnh dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh 5 năm qua và nêu ra những mục tiêu, phương hướng, giải pháp quan trọng cho giai đoạn 2021 - 2025, tầm nhìn đến năm 2030 và năm 2045.

Đánh giá về nhiệm kỳ 2015 - 2020, tôi đặc biệt ấn tượng với một số thành tựu: GRDP có mức tăng trưởng rất cao, gấp gần 2 lần so với 5 năm trước. Cơ cấu kinh tế thay đổi theo hướng phát triển rất tốt: công nghiệp, thương mại, dịch vụ chiếm 77,4%, tăng 11,4%, đây là những chỉ số rất cao. Cơ sở hạ tầng, đặc biệt là cơ sở hạ tầng giao thông phát triển rất nhanh. Xây dựng nông thôn mới là 1 trong 3 tỉnh dẫn đầu cả nước. Đặc biệt, tỉnh đã có lộ trình cụ thể xây dựng Khu kinh tế Thái Bình. Đây là cơ sở, nền tảng cho sự phát triển của tỉnh trong giai đoạn 2020 - 2025 và những năm tiếp theo; đồng thời, cũng đã định hình hướng phát triển liên kết với vùng Đông và Đông Bắc. Về nông nghiệp, còn nhớ, sau Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, cơn bão số 1 đổ bộ vào Thái Bình ngày 27/7/2016; năm 2017, lúa bị bệnh lùn sọc đen; năm 2019 xuất hiện bệnh dịch tả lợn châu Phi... Trong điều kiện như vậy, nông nghiệp Thái Bình vẫn tiếp tục phát triển. 5 năm qua, toàn tỉnh chuyển đổi gần 800ha đất trồng lúa nhưng vẫn đạt trên 1 triệu tấn lương thực. Cơ cấu mùa vụ, giống cây trồng, vật nuôi thay đổi mạnh mẽ, cơ giới hóa trong nông nghiệp phát triển mạnh. Thu ngân sách trên địa bàn dự kiến năm 2020 ước đạt 10.000 tỷ đồng, gấp 1,82 lần năm 2015. Đời sống xã hội được nâng lên, đặc biệt là vùng nông thôn có sự thay đổi rất nhiều. Tôi thấy đây là điều rất mừng.

Bên cạnh những thành tựu to lớn trên, tôi còn một vài băn khoăn, đó là:

Chất lượng tăng trưởng và sức cạnh tranh của sản phẩm chưa cao. Bỏ qua các thương hiệu của trung ương trên địa bàn tỉnh, chỉ tính các doanh nghiệp của Thái Bình thì chưa có nhiều sản phẩm mang thương hiệu Thái Bình có tính chi phối thị trường cả nước. Trong cơ cấu kinh tế, công nghiệp, xây dựng, thương mại, dịch vụ chiếm 77,4% nhưng ở những lĩnh vực này chưa có doanh nghiệp lớn dẫn dắt. Các khu công nghiệp chưa bài bản, ô nhiễm môi trường, hệ thống hạ

Ông Trần Mạnh Bảo, Chủ tịch Hội đồng quản trị, Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Tập đoàn ThaiBinh Seed giới thiệu giống lúa của Công ty.

Ảnh tư liệu

tầng một số khu công nghiệp chưa tốt. Tôi nghĩ, những người làm doanh nghiệp cũng rất băn khoăn về điều này. Ở đây có một phần lõi của những doanh nhân như chúng tôi. Trong nông nghiệp, sản xuất còn manh mún; sự liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân chưa chặt chẽ; HTX nông nghiệp hoạt động chưa thật hiệu quả. Cùng với đó, công tác xây dựng Đảng trong doanh nghiệp chưa mạnh; công tác phát triển đảng viên và tổ chức đảng tại các doanh nghiệp ngoài quốc doanh vẫn đang là một tồn tại. Nguồn nhân lực chất lượng cao còn hạn chế.

Tôi thực sự tâm đắc với các bài học nêu ra trong dự thảo Báo cáo, nhất là 3 bài học về: khai thác nguồn lực của xã hội (bài học này rất rõ ràng trong việc xây dựng, huy động nguồn lực xây dựng nông thôn mới); tăng cường cải cách hành chính; đề cao vai trò lãnh đạo của Đảng, trong đó vai trò của người đứng đầu ở các cơ sở (đây phải là những người có tâm, có tầm để quyết định thì mới có thể phát triển được).

Về mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp chủ yếu, tôi nhất trí với mục tiêu tổng quát, đặc biệt là nhóm mục tiêu xây dựng Thái Bình đến năm 2025 trở thành tỉnh phát triển ở khu vực đồng bằng sông Hồng, đến năm 2030 trở thành tỉnh phát triển, thuộc nhóm dẫn đầu trong khu vực Bắc Bộ, đến năm 2045 trở thành tỉnh phát triển trong cả nước. Tôi cho rằng định hướng như vậy là rất quyết tâm, rất có tính chiến đấu. Tuy nhiên, cần định lượng và làm rõ hơn khái niệm "tỉnh phát triển" để có hướng phấn đấu.

Về các chỉ tiêu, tôi thấy chia thành 3 mức: mức bình quân 5 năm; mức đến năm 2025 và định hướng đến năm 2030,

Đảng viên, cựu chiến binh Trần Mạnh Bảo tâm sự: Không phải đến khi dự thảo Báo cáo chính trị được công bố mà ngay từ khi nhận được Chỉ thị số 35, ngày 30/5/2019 của Bộ Chính trị về đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng và kế hoạch chuẩn bị Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XX, với trách nhiệm của một đảng viên, lại vinh dự là đại biểu dự Đại hội Đảng bộ tỉnh nhiều kỳ và đã dự Đại hội Đảng toàn quốc, tôi đã suy nghĩ: Minh có thể tham gia được gì. Tham gia ở đây không chỉ là lời nói, bài viết, đóng góp ý kiến tại các hội thảo, đại hội các cấp mà là suy nghĩ và hành động sao cho đúng, vận dụng vào đơn vị mình, địa phương mình nhằm góp phần phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, của đất nước. Phải tham gia xây dựng trên tinh thần trách nhiệm, có tinh chiến đấu, tăng cường đoàn kết, thống nhất trong Đảng để xây dựng quê hương ngày một phát triển tốt đẹp hơn.

2045 là rất cụ thể. Cách chia như vậy cũng rất khoa học và hợp lý. Nhưng tôi có điều băn khoăn về mấy chỉ tiêu giai đoạn 2021-2025 GRDP tăng 10% trở lên; kim ngạch xuất khẩu tăng 10% trở lên; tốc độ tăng thu ngân sách 12% trở lên. Đây là những chỉ tiêu mang giá trị cốt lõi về phát triển kinh tế. Khi quy mô nền kinh tế càng lớn thì việc đạt được thêm 1 điểm phần trăm tăng trưởng sẽ càng khó hơn. Vì vậy, tỉnh cần có những giải pháp rất cụ thể và điều hành rất quyết liệt cho mục tiêu này.

Về xu hướng phát triển, tôi nhất trí cao với định hướng nêu trong dự thảo Báo

cáo. Hiện nay, chúng ta đang hội nhập sâu vào nền kinh tế toàn cầu; giai đoạn chuyển sang kinh tế thị trường ở trình độ cao hơn, hội nhập sâu hơn. Đó là xu hướng không thể cưỡng lại. Bên cạnh đó, chúng ta phải chịu áp lực cạnh tranh ngày càng quyết liệt hơn. Hơn nữa, trình độ và mặt bằng chung xã hội sẽ được nâng lên. Trong nông nghiệp cũng sẽ phải chuyển từ kinh tế hộ sang kinh tế trang trại và kinh tế doanh nghiệp là chủ đạo. Từ sản xuất manh mún sang quy mô tâm trung đến quy mô lớn. Từ sản xuất thủ công sang cơ giới hóa, tự động hóa, số

THÁI THỤY

Nuôi thả vụ tôm xuân hè

■ TRẦN TUẤN

Vụ xuân hè năm nay, huyện Thái Thụy nuôi thả hơn 1.057ha tôm nước lợ, trong đó 982ha nuôi tôm sú, còn lại là nuôi tôm thẻ chân trắng. Hiện nay, các hộ nuôi tôm ở huyện đã tập trung xuống giống nuôi thả vụ tôm mới.

Người dân xã Thái Thượng (Thái Thụy) mua giống tôm thẻ chân trắng về nuôi thả.

Thái Thượng là một trong những xã ven biển có vùng nuôi tôm lớn của huyện Thái Thụy với hơn 271ha, trong đó diện tích nuôi tôm sú theo hình thức quảng canh đạt hơn 230ha, còn lại 40ha nuôi tôm thẻ chân trắng theo hình thức công nghiệp. Ngay từ đầu năm, sau khi thu hoạch xong vụ tôm qua đông, nhiều hộ nuôi đã tháo cạn nước, vệ sinh thu gom rác, rong rêu, phơi khô đáy, sau đó rắc vôi bột cải tạo đáy, bờ ao để diệt khuẩn, diệt tạp và ổn định độ pH và chuẩn bị các điều kiện để nuôi thả vụ tôm mới. Ông Vũ Văn Cửa, thôn Các Đông là một trong những hộ nuôi tôm công nghiệp tại xã Thái Thượng cho biết: Việc cải tạo ao nuôi rất quan trọng khi thực hiện nuôi tôm theo hình thức công nghiệp, vì vậy, ngay sau khi thu hoạch xong vụ tôm nuôi qua đông trong tháng 2, tôi đã tiến hành cải tạo ngay ao nuôi. Đến đầu tháng 4 tranh thủ thời tiết thuận lợi, tôi đã thực

hiện lấy nước để lắng, gây màu, sau đó xuống hơn 1 triệu con tôm giống thẻ chân trắng để nuôi trên diện tích gần 1ha. Sau gần nửa tháng nuôi thả, hiện tôm đã cứng cáp, khỏe mạnh và sinh trưởng khá nhanh.

Ông Phạm Văn Đồi, cán bộ thủy sản xã Thái Thượng cho biết: Tính đến ngày 22/4, toàn xã đã xuống giống nuôi thả được hơn 17 triệu con tôm sú và gần 30 triệu con tôm thẻ chân trắng. Trước khi bước vào vụ nuôi thả, xã đã tích cực đôn đốc, hướng dẫn hộ nuôi tôm thực hiện tốt việc cải tạo ao đầm; phối hợp chặt chẽ với ngành chức năng huyện, tỉnh thực hiện công tác quản lý chất lượng tôm giống tại các cơ sở sản xuất, ương dưỡng tôm giống trên địa bàn...

Theo ông Bùi Huy Tập, Phó Trưởng phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện: Để vụ nuôi tôm xuân hè năm nay đạt hiệu quả, UBND huyện đã chỉ đạo các phòng, đơn vị liên quan, UBND các xã,

thị trấn tăng cường đôn đốc, hướng dẫn hộ nuôi trồng thủy sản thực hiện tốt việc cải tạo ao đầm. Qua kiểm tra thực tế sản xuất cho thấy, các hộ nuôi trồng thủy sản, nhất là những hộ nuôi tôm đã cơ bản thực hiện tốt việc cải tạo và lấy nước vào ao, đầm nuôi để xử lý nước ao nuôi như khử trùng, gây màu nước chuẩn bị cho công tác thả giống. Ngành Nông nghiệp huyện đã tăng cường hướng dẫn, đôn đốc các hộ nuôi tôm xuống giống nuôi thả theo đúng kỹ thuật, thời vụ. Cụ thể, sau tiết Thanh minh, tranh thủ thời tiết thuận lợi, ổn định nhiệt độ trên 25oC hướng dẫn các hộ tập trung xuống giống từ ngày 10 - 25/4. Tính đến ngày 22/4, toàn huyện đã xuống giống thả được hơn 130 triệu con tôm sú và tôm thẻ chân trắng. Trong đó, một số xã hiện đã nuôi thả được nhiều tôm giống như Thái Thượng 37 triệu con, Thụy Trường 20 triệu con, Thụy Hải 10 triệu con...

Để bảo đảm cho công tác thả giống và ngăn ngừa dịch bệnh trong quá trình nuôi thả vụ tôm xuân hè năm nay, UBND huyện Thái Thụy còn chỉ đạo ngành chức năng huyện, các xã, thị trấn tăng cường công tác quản lý các cơ sở có hoạt động sản xuất, ương dưỡng giống thủy sản trên địa bàn huyện. Phối hợp với các ngành, đơn vị chức năng tỉnh tiến hành kiểm tra các cơ sở sản xuất, ương dưỡng giống thủy sản tại địa phương; kiểm soát các phương tiện vận chuyển giống thủy sản trên địa bàn quản lý; xử lý nghiêm phương tiện vận chuyển không có giấy chứng nhận kiểm dịch, thực hiện tiêu hủy giống thủy sản theo quy định của nhà nước... Đồng thời, yêu cầu tất cả các cơ sở sản xuất, ương dưỡng, kinh doanh giống thủy sản ký cam kết thực hiện nghiêm các quy định của các cấp, ngành, địa phương hướng dẫn về điều kiện, chất lượng giống thủy sản. Cam kết cung cấp giống thủy sản bảo đảm chất lượng theo quy định và chịu trách nhiệm trước pháp luật về chất lượng giống thủy sản do cơ sở của mình sản xuất, kinh doanh, ương dưỡng, vận chuyển trên địa bàn huyện.

Hộ nuôi tôm công nghiệp ở Thái Thụy cải tạo ao đầm trước khi nuôi thả vụ mới.

hóa. Chúng ta sẽ phải sản xuất sản phẩm nông nghiệp sạch, chất lượng cao, truy xuất nguồn gốc toàn cầu. Cần có thương hiệu đủ mạnh để cạnh tranh. Đó là xu hướng tất yếu của sản xuất nông nghiệp mà Thái Bình không phải là ngoại lệ.

Lợi thế của Thái Bình là nông nghiệp, đất phù sa châu thổ, sản xuất lương thực dễ dàng; là hệ thống hạ tầng, đặc biệt là hệ thống hạ tầng giao thông, thủy lợi rất tốt. Thái Bình có bờ biển dài hơn 50km, ở giữa vùng đồng bằng sông Hồng trù phú, nằm cạnh tam giác kinh tế Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh. Thái Bình có dân số trẻ, mật độ dân số đông, nhu cầu thị trường tiêu dùng rất cao. Con người Thái Bình cần cù, sáng tạo, có truyền thống về thâm canh nông nghiệp, giàu truyền thống yêu nước, cách mạng, kiên cường. Chính vì vậy, chúng ta cần có nhiều hơn nữa những giải pháp để tận dụng và khai thác những lợi thế này.

Về các giải pháp, tôi rất đồng tình với bố cục của dự thảo Báo cáo khi đưa nông nghiệp lên đầu tiên (cả phần đánh giá và phương hướng). Như vậy, trong định hướng của tỉnh vẫn coi nông nghiệp là kinh tế mũi nhọn. Hướng tới chúng ta xây dựng Thái Bình trở thành trung tâm chế biến nông, thủy sản của khu vực; xây dựng nhiều cơ sở chế biến hiện đại với vùng nguyên liệu là cả vùng đồng bằng sông Hồng gắn với xây dựng thương hiệu nông sản mang tầm quốc gia. Đầu tư thỏa đáng cho khoa học công nghệ để nghiên cứu ra nhiều giống cây trồng, vật nuôi có khả năng cho năng suất, chất lượng cao và chống chịu tốt với điều kiện tự nhiên, phục vụ cơ cấu lại kinh tế nông nghiệp; quy hoạch và xây dựng vùng sản xuất tập trung quy mô lớn. Khuyến khích phát triển doanh nghiệp nông nghiệp; phải thực hiện cơ giới hóa và tự động hóa; xây dựng cơ chế, chính sách đủ mạnh về đất đai, vốn, khoa học công nghệ, thuế và đào tạo nguồn nhân lực cho nông nghiệp. Đặc biệt là giữ bằng được đất sản xuất cây lương thực. Lựa chọn cây trồng và vật nuôi phù hợp với lợi thế của tỉnh để phát triển, không làm dàn trải, nhỏ lẻ. Về xây dựng nông thôn mới, chúng ta đã đạt được nhiều thành tựu, tuy nhiên, để bảo vệ thành tựu chúng ta cần quan tâm hơn nữa đến phát triển kinh tế ở khu vực nông thôn theo hướng bền vững. Tôi nhất trí cao việc tỉnh ta đang đẩy mạnh xây dựng Khu kinh tế, trong đó sẽ tập trung xây dựng những cơ sở chế biến thủy sản, xây dựng vùng nuôi trồng thủy sản tập trung quy mô lớn. Chúng ta không có nhiều lợi thế về du lịch di sản, vì vậy nên khuyến khích phát triển du lịch biển, nghỉ dưỡng.

Về phát triển đội ngũ doanh nhân, tôi rất đồng tình với chính sách tháo gỡ khó khăn, giúp đỡ, tạo điều kiện cho các doanh nghiệp phát triển trong thời gian qua, đặc biệt là cải cách hành chính. Tôi cũng mong rằng hiệu quả thực hiện những việc này cần đạt được ở mức tối đa. Bộ máy hành chính phải coi doanh nghiệp là của mình, tạo điều kiện cho những "đứa con" của mình tiếp tục phát triển trên quê hương mình chứ không đơn thuần là dịch vụ hành chính. Thường xuyên quan tâm, tháo gỡ kịp thời những khó khăn, vướng mắc để các doanh nghiệp phát triển ở trình độ cao hơn. Càng nhiều doanh nghiệp phát triển, thu ngân sách nhà nước sẽ càng tăng.

Trên đây là một vài suy ngẫm khi nghiên cứu dự thảo Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XIX. Tôi kỳ vọng Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XX thực sự là một kỳ đại hội hội tụ tinh thần đoàn kết, trí tuệ, đổi mới, sáng tạo của cán bộ, đảng viên, cộng đồng doanh nghiệp và các tầng lớp nhân dân trong toàn tỉnh.

BẢO HIỂM XÃ HỘI**Khẳng định trụ cột an sinh xã hội**

■ THU HOÀI

Những năm qua, chính sách bảo hiểm xã hội (BHXH), bảo hiểm y tế (BHYT) từng bước khẳng định là trụ cột chính của hệ thống an sinh xã hội, góp phần thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo đảm quyền và lợi ích chính đáng của người dân, từng bước đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới.

Chính sách BHXH ra đời từ sau năm 1945, dành cho cán bộ, công chức nhà nước. Hơn 70 năm qua, các chính sách BHXH từng bước được mở rộng và hoàn thiện. Từ chỗ chỉ dành cho cán bộ, công chức nhà nước, chính sách BHXH đã hướng đến người lao động (NLĐ) theo hai hình thức: BHXH bắt buộc đối với NLĐ có quan hệ lao động theo quy định và BHXH tự nguyện đối với NLĐ làm việc tự do, lao động là nông - lâm - ngư nghiệp, tiến tới thực hiện BHXH toàn dân. Chính sách BHYT liên tục được hoàn thiện theo hướng công bằng, hiệu quả, bảo đảm cho người dân được tiếp cận các dịch vụ y tế, hướng đến cải thiện chất lượng sức khỏe dân sinh. Với việc bổ sung thêm hình thức BHXH tự nguyện, bảo hiểm thất nghiệp (BHTN) đã góp phần thực hiện ngày càng tốt hơn mục tiêu an sinh xã hội.

Tại Thái Bình, với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, việc tổ chức triển khai thực hiện chính sách, pháp luật về BHXH, BHYT đã thu được những kết quả quan trọng. Số lượng người tham gia BHXH, BHYT đã tăng dần qua từng năm. Nếu như năm 1995, toàn tỉnh có 35.361 người tham gia BHXH (bằng 2% số người trong độ tuổi lao động) thì đến hết năm 2019, toàn tỉnh có 209.934 người tham gia BHXH (đạt 19,08% số người trong độ tuổi lao động). Năm 1995 có 254.373 người tham gia BHYT (bằng 14,4% dân số); đến hết năm 2019 toàn tỉnh có tới 1.588.830 người tham gia BHYT (chiếm 87,08% dân số). Điều này khẳng định, mỗi năm đã có

Bảo hiểm xã hội tỉnh linh hoạt hình thức chi trả lương hưu, trợ cấp bảo hiểm xã hội trước diễn biến phức tạp của dịch Covid-19.

thêm hàng nghìn lao động và người dân được thụ hưởng các quyền lợi an sinh cơ bản nhất, tiến tới thực hiện thành công các mục tiêu BHXH, BHYT toàn dân theo tinh thần các nghị quyết của Đảng.

Đất nước bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập kinh tế quốc tế diễn ra mạnh mẽ, kéo theo sự chuyển đổi về cơ cấu lao động ngày càng đa dạng, từ đó đặt ra những yêu cầu mới cho ngành Bảo hiểm xã hội. Những chính sách kịp thời về BHXH, BHYT nhằm bảo đảm quyền lợi của người thụ hưởng...

Công tác quản lý đối tượng và giải quyết các chế độ, chính sách được thực hiện đúng quy định. Năm 2019, Bảo hiểm xã hội tỉnh đã giải quyết cho 84.679 lượt người hưởng chế độ BHXH (tăng 8.640 lượt người so với cùng kỳ năm 2018). Phối hợp với Sở Lao động - Thương binh và Xã hội giải quyết 7.873 người hưởng trợ cấp thất nghiệp, 291 lượt người hưởng kinh phí hỗ trợ học nghề. Hiện nay, Bảo hiểm xã hội tỉnh đang quản lý và chi trả chế độ BHXH hàng tháng đối với trên 99.000 người. Cũng trong năm 2019, Bảo hiểm

xã hội tỉnh đã giám định và chi trả cho trên 2,6 triệu lượt người khám chữa bệnh (KCB) nội, ngoại trú, tổng chi phí trên 1.500 tỷ đồng. Có những bệnh nhân chi phí KCB một đợt điều trị hàng trăm triệu đồng đều được quỹ BHYT chi trả đầy đủ.

Nhận thức vai trò quan trọng của công tác tuyên truyền, hàng năm, Bảo hiểm xã hội tỉnh tổ chức khoảng 40 hội nghị tư vấn, đối thoại chính sách BHXH, BHYT cho đội ngũ công nhân, NLĐ, người dân, giúp họ nắm bắt kịp thời những điểm mới của Luật Bảo hiểm xã hội, Luật Bảo hiểm xã hội sửa đổi, bổ sung. Nhờ đó, số lượng người tham gia BHXH, BHYT ngày càng tăng.

Bắt kịp xu thế trong thời kỳ cách mạng công nghiệp 4.0, toàn ngành Bảo hiểm xã hội không ngừng đổi mới phương pháp làm việc. Đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính theo phương án "5 tại chỗ" nâng cao quyền lợi cho người tham gia bảo hiểm, tăng cường cung cấp các dịch vụ công trực tuyến, nâng cấp phần mềm, bổ sung nhiều tính năng tiện ích cho doanh nghiệp và nhân dân. Đẩy mạnh hình thức chi trả lương hưu qua tài khoản ATM. Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong giao dịch điện tử không chỉ tạo thuận lợi, tiết kiệm thời gian, công sức cho các tổ chức và cá nhân mà còn chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực cũng như tinh thần trách nhiệm phục vụ đối tượng và nhân dân, phấn đấu "xây dựng ngành Bảo hiểm xã hội hiện đại, chuyên nghiệp, hướng tới sự hài lòng của người dân và doanh nghiệp".

Đặc biệt, năm 2020, trước diễn biến phức tạp của dịch Covid-19, Bảo hiểm xã hội tỉnh đã linh hoạt hình thức chi trả lương hưu, phục vụ tốt nhất quyền lợi và bảo đảm an toàn cho người thụ hưởng. Ngoài chi trả qua tài khoản ATM, Bảo hiểm xã hội còn thực hiện chi trả gộp lương hưu, trợ cấp BHXH tháng 4 và tháng 5/2020 vào cùng một kỳ tại nhà người hưởng. Phối hợp với các ngành chức năng hướng dẫn đơn vị thực hiện các thủ tục hồ sơ để nghị tạm dừng đóng vào quỹ hưu trí, tử tuất để tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp. Phối hợp với các cơ sở KCB bảo đảm quyền lợi cho người tham gia BHYT trong thời gian dịch bệnh và giải quyết, chi trả trợ cấp thất nghiệp kịp thời, chia sẻ khó khăn với NLĐ bị mất việc làm do ảnh hưởng của dịch. Phối hợp với các cơ quan truyền thông tuyên truyền, cảnh báo NLĐ cảnh giác với tình trạng mạo danh cơ quan bảo hiểm xã hội thu gom, mua bán số BHXH để trục lợi.

Với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, sự nỗ lực của ngành Bảo hiểm xã hội đã và đang tạo ra sự chuyển biến rõ nét trong nhận thức và hành động của các cấp ủy đảng, chính quyền, tổ chức, cá nhân về vai trò, trách nhiệm cũng như mục đích, ý nghĩa của việc tham gia BHXH, BHYT. Bảo hiểm xã hội đã và đang khẳng định vai trò là trụ cột chính trong hệ thống an sinh xã hội quốc gia, góp phần quan trọng trong việc thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội của địa phương.

Người dân khám chữa bệnh bằng thẻ bảo hiểm y tế tại Bệnh viện Phổi Thái Bình.

TOÀN DÂN ĐOÀN KẾT XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA TỪ phong trào VÀO cuộc sống

■ TÚ ANH

Năm 2020 là tròn 20 năm phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đi vào thực tiễn, tạo nên sự chuyển biến sâu rộng, hiệu quả trên địa bàn tỉnh, qua đó thu hút đông đảo các tầng lớp nhân dân tích cực tham gia.

Nếp sống văn minh

Trong những năm gần đây, thông qua các hoạt động tuyên truyền, giáo dục văn hóa, các hoạt động chỉ đạo triển khai thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, nhận thức của các cấp ủy đảng, chính quyền, các ngành, đoàn thể, các tầng lớp nhân dân về vai trò, vị trí của văn hóa trong đời sống xã hội, trách nhiệm thực hiện nhiệm vụ phát triển văn hóa được nâng lên. Nhờ đó, phong trào ngày càng phát triển mạnh mẽ và nhận được sự ủng hộ, tham gia của đông đảo nhân dân. Việc xây dựng nếp sống văn hóa trong cá nhân, gia đình và cộng đồng dân cư có nhiều chuyển biến tích cực, người dân nhiệt tình hưởng ứng tham gia xây dựng các danh hiệu văn hóa, thực hiện nếp sống văn minh. Là một trong những địa phương có phong trào độc phát triển sôi nổi nhất trong tỉnh, những năm qua huyện Quỳnh Phụ luôn nỗ lực đưa văn hóa đọc đến gần hơn với đời sống của mỗi người dân. Tại Quỳnh Phụ, xuất hiện nhiều điển hình trong việc gắn kết và lan tỏa tình yêu với những trang sách. Có thời điểm, Quỳnh Phụ có tới hàng trăm tủ sách, thư viện như: tủ sách dòng họ, tủ sách phụ huynh, thư viện nhân dân, thư viện thôn... Thông qua đó, các chương trình tặng sách, khuyến đọc, tìm hiểu văn hóa di tích lịch sử quê hương, giao lưu phát triển văn hóa đọc... diễn ra sôi nổi, rộng khắp, góp phần thiết thực nâng cao hiểu biết cho người dân nông thôn.

Còn tại xã Thụy An (nay là xã An Tân, Thái Thụy), nét đẹp trong đời sống văn hóa được thể hiện thông qua việc từ hàng chục năm nay, việc sang cát được tổ chức tập trung trong một ngày của tháng 11 âm lịch thay vì được làm rải rác trong các ngày của những tháng cuối năm như ở nhiều địa phương khác trong tỉnh. Nếp sống văn minh trong việc sang cát đã nhận được sự đồng thuận từ phía người dân, góp phần hạn chế ô nhiễm môi trường, tiết kiệm chi phí, thời gian và gắn kết thêm tình làng nghĩa xóm. Để việc sang cát được thực hiện chu đáo, UBND xã phân công lực lượng an ninh túc trực, HTX bơm nước cho người dân thực hiện vệ sinh, Trạm Y tế chuẩn bị thuốc, vật tư y tế. Trước ngày sang cát, lãnh đạo địa phương đến các gia đình thăm hỏi, động viên đồng thời quán triệt việc thực hiện sang cát. Trước những lợi ích của việc tổ chức sang cát trong một ngày, hiện nay, nhiều địa phương đang từng bước áp dụng cách làm này, qua đó góp phần xây dựng nếp sống văn hóa.

Giữ gìn nét đẹp văn hóa cổ truyền

Song hành với việc xây dựng nếp sống văn minh, trên mảnh đất Thái Bình hiện còn bảo tồn và lưu giữ hàng trăm lễ hội truyền thống với hàng chục trò chơi, trò

Những nét đẹp văn hóa cổ truyền được người dân chung tay gìn giữ.

Ảnh tư liệu

diễn dân gian độc đáo đã tạo nên bức tranh văn hóa đa dạng, nhiều sắc màu, qua đó làm cho phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đi vào chiều sâu, thúc đẩy ý thức tham gia tự giác của các tầng lớp nhân dân.

Cứ tới mỗi dịp lễ hội truyền thống, người dân lại nô nức tham gia vào những nghi lễ đã được bảo tồn và lưu giữ qua hàng nghìn năm lịch sử, cùng với đó là những trò chơi dân gian tuy có khác nhau về nội dung và hình thức thể hiện nhưng

tự chung lại cùng đáp ứng nhu cầu vui chơi giải trí, góp phần củng cố, gắn kết mối quan hệ cộng đồng, xây dựng cuộc sống tinh thần phong phú, lành mạnh, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống, tạo nên sắc thái mới cho văn hóa Thái Bình.

Trong dịp tết Nguyên đán Canh Tý, những trò chơi, trò diễn dân gian độc đáo của Thái Bình như chèo làng Khuốc, múa rối nước, thi pháo đất, trình diễn tứ dân, múa ông Đùng, bà Đà, nghề làm bánh cày, kẹo lạc... đã đến với đông đảo du khách trong và ngoài nước thông qua chương trình “Sắc thái văn hóa Thái Bình” tại Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam. Chia sẻ về chương trình ý nghĩa này, bà Trương Thị Hồng Hạnh, Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch cho biết: Đây là cơ hội quý báu để những di sản văn hóa tiêu biểu của Thái Bình vượt qua ranh giới không gian địa lý của tỉnh đến với đông đảo nhân dân Thủ đô cùng du khách yêu mến văn hóa dân tộc và cũng là dịp để những nghệ nhân Thái Bình - những chủ thể văn hóa có cơ hội trực tiếp giới thiệu các giá trị di sản văn hóa của quê lúa đến mọi người, để đông đảo công chúng thêm hiểu, thêm yêu hơn về mảnh đất và con người, về truyền thống lịch sử văn hóa của Thái Bình, qua đó góp phần khơi dậy niềm tự hào, giáo dục tình yêu quê hương đất nước, biết trân trọng và có ý thức bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hóa vì mục tiêu phát triển bền vững. Thành công của chương trình hứa hẹn tiếp tục mở ra nhiều hoạt động giao lưu, giới thiệu, trưng bày, trình diễn các giá trị di sản văn hóa đặc sắc của Thái Bình đến với bè bạn trong và ngoài nước trong thời gian tiếp theo.

Việc người dân đồng lòng xây dựng nếp sống văn minh cũng như chung tay giữ gìn những nét đẹp văn hóa cổ truyền cho thấy phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đã được thực hiện một cách đồng bộ với nhiều giải pháp thiết thực, tạo dựng môi trường văn hóa lành mạnh, giúp mỗi người dân có điều kiện nâng cao chất lượng cuộc sống, góp phần gìn giữ, bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc. Qua đó, tạo nên những chuyển biến tích cực trong phát triển kinh tế - xã hội ở mỗi địa phương.

Những trò chơi dân gian được bảo tồn, tạo không khí vui tươi trong dịp đầu xuân tại Bảo tàng tỉnh.

Ảnh tư liệu

TIỂU THUẦN MỸ

■ QUANG VIỆN

Tương truyền, vua Minh Mạng (1791 - 1841) triều Nguyễn, năm 1822, niên hiệu Minh Mạng thứ 2, trên đường kinh lý Bắc Hà có ghé thăm Thuần Mỹ điện ở làng Mỹ Xá, huyện Ngự Thiên, lộ Long Hưng, ý chỉ cho dân chúng mở hội dâng hương tưởng niệm các bậc hoàng đế triều hậu Lê. Tại Thuần Mỹ điện, vua nghe các bậc đại lão quanh vùng tấu trình về việc lăng mộ Tương Dực để ở làng Bùi Xá, xã Phạm Lễ, tổng Thanh Triều bị kẻ xấu đào bới, xâm hại, vua liền sai thị sát và cho người tạc bia đá sắc phong Tương Dực để dựng cạnh lăng mộ.

"Nguyên Lăng" hay lăng vua Lê Tương Dực ở làng Bùi Xá, xã Tân Lễ, huyện Hưng Hà.

Truyền ngôn, thời Lê sơ một nhóm tùy táng có lính triều đình hộ tống đem thi hài của vua Lê Tương Dực về Ngự Thiên an táng, về đến làng Bùi Xá cách Thuần Mỹ điện ở ấp Mỹ Xá (nay là thị trấn Hưng Nhân, huyện Hưng Hà) khoảng hơn "1 dặm" thì trời nổi giông gió, mưa quá ngang trời, đám tùy táng phải dừng lại tránh mưa. Nhưng "ông trời" vẫn trút nước, gió quạt gãy đổ cây lại không có gì che chắn thi hài vua, đám tùy táng không thể đi tiếp nên đành đem cũng phải chôn thi hài vua Lê Tương Dực ngay cạnh đường đi trên địa phận làng Bùi Xá. Sáng ra trời quang mây tạnh mọi người mới nhận thấy phía Đông mộ táng có khu đất vuông vức mà dân gian vẫn quen gọi là "đống Ân", phía Tây có khu đất hình lá cờ dân gian gọi là "đống Kỳ", phía Nam có thửa ruộng hình "chữ Tâm", phía Bắc là sông Luộc uốn lượn gọi là "cửu khúc". Thực hiện chiếu chỉ của triều đình, dân làng Bùi Xá xây lăng mộ của Tương Dực để, nơi an táng vua Lê Tương Dực giữa khu vực có 6 nghĩa địa cổ bao quanh. Theo sử cũ chép: Thời ấy ở ấp Mỹ Xá, huyện Ngự Thiên, phủ Tân Hưng (nay là thị trấn Hưng Nhân, huyện Hưng Hà) có phủ đệ của Kiến Vương Tân, con trai thứ 5 vua Lê Thánh Tông. Kiến Vương Tân chẳng may "mất" sớm, bà Trịnh Thị Tuyên (vợ Kiến Vương Tân) một nách nuôi 4 con là Cẩm Giang vương Lê Sùng, Giản Tu Công Lê Oanh, Tinh Lượng Công Lê Sách, riêng con út Lê Quyên còn nhỏ chưa được "ấm phong". Người trong thiên hạ bàn tán "xem" trong các hoàng tử của vua Lê Thánh Tông thì chỉ có "cánh" Ngự Thiên là khá hơn. Thấy vậy, vua Lê Uy Mục (Lê Hiến Tông (1461 - 1504) con thứ hai của vua Lê Hiến Tông (1461 - 1504) sợ mất ngôi vàng nên sai bắt cả nhà Cẩm Giang vương và phu nhân thúc phụ của mình tống ngục. Các thân vương nhà Lê hầu hết bị đuổi

về xứ Thanh. Bọn quan Giáo Thừa, Thừa Nghiệp ra đường, sử cũ ghi: "quan viên và dân chúng trông thấy (Lê Uy Mục) từ xa một đám đã chạy trốn". Con thứ Kiến Vương Tân là Lê Oanh may thoát ngục chạy vào Tây Đô (Lam Kinh, Thanh Hóa), đến cửa biển Thần Phù (Ninh Bình) được tướng Nguyễn Văn Lang thất sủng ra đón phù lập. Giản Tu công Văn Lang rèn đúc giáo dài, hiệp sức với các đại thân Ngô Diên, Ngô Khế, Nguyễn Bá Cao, Lê Trạ và Thanh Hóa tổng binh thiêm sự Nguyễn Bá Tuấn, thừa tuyên sứ Lê Tung, tham chính Nguyễn Thị Ung cùng nhau mưu sự. Sau khi tiến công ra Thăng Long, bắt sống Lê Uy Mục giam ngục, Giản Tu công Lê Oanh vì cảm việc Uy Mục để sát hại gia quyến mình rất thảm khốc, mới sai người để xác cụ Hoàng vào miệng súng lớn, rồi cho bắn nổ tan xác. Ngày 4 tháng 12 cùng năm, Giản Tu công Lê Oanh được phù lập làm Hoàng đế, lấy niên hiệu là Hồng Thuận lấy ngày sinh làm Thiên Bảo thánh tiết xưng là Nhân Hải Động chủ. Vừa khi lên ngôi, Tương Dực để đã chú trọng thưởng các công thần.

Tương Dực đế (tức vua Lê Tương Dực là vị hoàng đế thứ 9 của nhà Lê sơ) được nhiều sử sách và sử gia đánh giá là người có công lớn trong việc sửa sang sự học, khôi phục Văn miếu Quốc Tử Giám xứng đáng kế thừa sự nghiệp vẻ vang của Cao Hoàng (Thái tổ Lê Lợi), Thuận Hoàng (Anh minh Hoàng đế Lê Thánh Tông), làm rạng danh cơ nghiệp. Bài ký văn bia ở Quốc Tử Giám (Thăng Long - Hà Nội nay) có đoạn ngợi ca vua Lê Tương Dực như sau: "Vua thông minh xứng bậc đế vương, sáng suốt làm gương cả nước, khôi phục quy mô xây dựng cơ nghiệp của Thái Tổ, mở rộng nền móng văn giáo thịnh trị của Thánh Tông. Ban đầu đặt kinh diên, lưu tâm điển tịch. Sáng vâng sao Khuê ngang trời dọc đất thì có tập Bảo thiên thanh hạ;

mở gương trị giáo mẫu mực xưa nay thì có tập Quang thiên thanh hạ. Thánh học ngày càng cao minh, thánh đức ngày càng thuần túy. Hơn nữa, đến nhà Thái học hỏi về đạo trị nước, ra nơi điện đình thì chọn bọn học trò, then máy cổ võ lại càng chu đáo lắm. Đã sai quan trung tu Quốc Tử Giám và làm mới nhà bia, lại nghĩ tới hai khoa Ất Sửu, Mậu Thìn chưa có dựng bia, liền sai quan khắc bia soạn ký để dựng lên. Như vậy có thể thấy được cái ý tôn sùng đạo học, khuyến khích hiền tài sâu sắc dường nào!". Theo sử cũ ghi, vua bàn đặt quan đề linh, có các chức Chương đề linh, Đồng đề linh và Phó đề linh, trông nom việc quản ở bốn mặt thành, chức trách là tuần phòng ở Kinh sư, canh phòng các nơi, tìm bắt kẻ gian. Trong những năm đầu cầm quyền, vua Lê Tương Dực cũng có những đóng góp khá lớn thể hiện sự cố gắng vực dậy đất nước đã suy tàn, nhất là trong lĩnh vực khoa cử. Năm 1511, Tương Dực để tổ chức kỳ thi Hội, đến kỳ thi Đình thì ông đích thân ra để vấn hỏi về đạo trị quốc. Ông cho trung tu Quốc Tử Giám, dựng lại bia tiến sĩ tỏ rõ sự khuyến khích hiền tài. Tháng Giêng, (1513) ngày 26, nhà Minh sai chánh sứ là Hàn lâm viện biên tu Trạ Nhược Thủy, phó sứ là Hình khoa hữu cấp sự trung Phan Hy Tăng sang sách phong vua làm An Nam Quốc Vương và ban cho một bộ áo mũ quan võ bằng da, một bộ thường phục. Khi về, Tương Dực để tặng Hy Tăng hai câu thơ khi tiễn biệt: "Kim nhật tinh thiếu hồi Bắc khuyết/Tiền diên bồi tiểu mạc từ tân". Tạm dịch: "Ngày nay xe sứ quay về Bắc/Chuồn chén luôn luôn chó ngại ngần". Hy Tăng họa vắn đáp lại rằng: "Vạn lý quan phong Bách Việt xuân/Chuồn yên tiêu tận vật hoa tân/Xa thư bất dị Thành Chu chế/Phi được nguyên đồng đại tạo nhân". Tạm dịch: "Muôn dặm ngắm nhìn Bách Việt xuân/Chuồn khí tiêu tan, sáng bội phần/

Ông Nguyễn Danh Tự, 86 tuổi, trưởng ban kiến thiết lăng vua Lê Tương Dực, thôn Bùi Xá, xã Tân Lễ, huyện Hưng Hà

Các cụ già làng tôi xưa truyền lại, làng Bùi Xá có 6 nghĩa địa từ thời cổ bao quanh, giờ vẫn còn dấu tích. Thời phong kiến, hàng năm các cụ trong làng vẫn tổ chức tế lễ. Nguyên Lăng bị tàn phá thời giặc Pháp đồ hộ chỉ còn cây hương và bia đá do vua Minh Mệnh sắc ban cho. Dân làng đem bia đá ấy gửi vào chùa Bùi lưu giữ cho đến ngày nay.

Ông Nguyễn Văn Hiện, thành viên ban quản lý lăng vua Lê Tương Dực, thôn Bùi, xã Tân Lễ, huyện Hưng Hà

Những năm cuối thập kỷ 90 của thế kỷ XX, nhân dân làng Bùi họp lại cử ra 6 cụ cao niên thành lập ban kiến thiết lăng vua Lê, vận động nhân dân cùng con cháu xa gần góp công, góp của xây ngôi miếu nhỏ để tưởng niệm vua Lê. Lăng vua Lê được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cấp bằng chứng nhận di tích lịch sử quốc gia năm 2013.

Bà Đỗ Thị Ném, thủ từ đền, lăng vua Lê, thôn Bùi, xã Tân Lễ, huyện Hưng Hà

Lăng mộ vua Lê Tương Dực dù trải qua thăng trầm, biến cố nhưng vẫn được người dân làng Bùi chúng tôi gìn giữ, bảo vệ và tôn tạo. Lăng vua Lê rất linh thiêng, phàm những người làm nghề bán buôn quanh vùng đến đây cầu nguyện đều được linh ứng.

Xa thư chẳng khác Thành Chu trước/Bay nháy nguyên cùng tạo hóa nhân...". Sử cũ ghi: Năm 1510, Tương Dực sai quan Binh bộ Thượng thư là Vũ Quỳnh soạn bộ "Đại Việt thông giám thông khảo" gọi tắt là "Đại Việt thông giám" hay "Việt giám thông khảo". Bộ sách này gồm 26 quyển, chia thành Ngoại kỷ chép từ Hồng Bàng đến hết nhà Ngô, Bản kỷ từ Đinh Tiên Hoàng đến đầu thời Thái Tổ Cao hoàng đế. Tương Dực còn sai Lê Tung soạn bài tổng luận về bộ sử ấy. Theo Phan Huy Chú, bộ sách này được Lê Nại đánh giá là quy mô và "đúng với kinh, trúng với sử".

Tháng 3, năm Hồng Thuận thứ 8 (1516), xảy ra bạo loạn nội triều đánh dấu sự sụp đổ của triều đại Lê Tương Dực. Nguyên Quận công Trịnh Duy Sản bất mãn đã bàn mưu với thái sư Lê Quảng Độ và Trình Trí Sâm ý đồ giết vua Lê Tương Dực để lập vua khác. Sau khi giết chết vua, Trịnh Duy Sản sai người đem xác vua Lê Tương Dực về quán Bắc Sứ, khâm liệm rồi đem thiêu. Khâm Đức hoàng hậu cũng nhảy theo tự thiêu. Quân sĩ đem hai quan tài về chôn ở huyện Ngự Thiên, giáng phong hoàng đế làm "Linh Ẩn Vương". Chiêu Tông lên ngôi hoàng đế cải thụy hiệu là Tương Dực Đế, mộ phần ở làng Bùi Xá được cải thành Nguyên Lăng.

PHÁO ĐÀI ĐỒNG BẰNG

■ BÚT NGŨ
Thành phố Thái Bình

Tuyên gặt ngay: - Kệ mẹ nó!... Các anh cứ ậm ờ nhận rồi bỏ đấy... Việc cấy chiêm, đã có cách.

Cụ lạng thình... Cái việc làm thế thì mất gì mà không cho làm... Mẹ kiếp, đưa bọn này ra làm bung xung à... ông thì giả cái chức chánh bảo an này ra, giao đũa nào làm thì làm...

Liếc thấy Cụ nặng mặt nín thình, Tuyên không nói thêm... Cậu này làm được vài việc đã lên mặt... Mấy việc cậu ta làm có ích cho nhân dân đấy. Nhưng những việc người khác làm, có ích cho gia đình cậu ta, cậu ta không thấy đâu... Việc gặt mùa, có thóc cho nhà cậu ta thu tô! Phải có người làm chứ!...

- Lý Bật bảo: Lão ta không làm được một vài việc cho đồn nó tin, lão ta giả chức xã ủy đấy! Đồn nó không phải trẻ con, đánh lừa nó mãi được! - Cụ nói, giọng lạnh lạnh.

Tuyên cười mũi:

- Nó không phải trẻ con, mình vẫn phải tìm cách lừa nó. Bản thân cái việc lập tế vô đã là lừa nó rồi! Lập tế vô là để bảo vệ dân khi giặc tạm thời mạnh, chứ không phải lập để làm hại dân, để làm bất cứ việc gì giặc bắt làm.

- Nhưng đã gọi là tế thì cũng phải làm mấy việc để giặc nó tin là tế chứ!

- Làm đến thế còn chưa đủ à? Đi phu, phá hào lũy. Làng mình, hào hố mình đào, nó bắt mình lấp... Không tế, tội gì phải làm những việc ấy?

Mỗi người có cách nhìn khác nhau. Cụ cho rằng chưa làm được việc gì cho giặc. Tuyên thì xót xa vì tế - dù là tế vô - đã thiệt thòi nhiều thứ. Tranh luận với nhau thế này, hết đêm không ai chịu ai. Thôi được - Cụ nghĩ - anh có cái quyền hoạt động bí mật, tôi có cái quyền hoạt động công khai. Tôi tuân theo chủ trương của chi bộ, nhưng cách làm phải cho tôi sáng tạo... Đêm anh về làng tế được ung dung thế này là do tôi nắm chắc bảo an, không thì nó bắt đầu anh nộp đồn chứ tưởng đùa. Chỉ một việc này đã phải đánh đổi cho giặc việc làm tế tế rồi.

- Thế, anh nhá! - Tuyên nhìn Cụ - Thế mới cần đưa anh ra chèo chống với giặc. Lái cả lý Bật nữa, giao việc có mức độ thôi... Nói rõ hơn để ta hiểu với nhau: đạo nọ, ta đánh giặc trong cái vỏ cứng của làng kháng chiến; bây giờ, ta đấu tranh với giặc trong cái vỏ mềm của làng tế. Chỉ khác cái vỏ, còn thực chất bên trong không thay đổi. Như thế, để anh chèo chống cho linh hoạt.

Cụ đưa tay cho Tuyên bắt:

- Anh đi ngay à?

- Tôi ra cổng Đông một lúc!

- Sợ mai chúng nó ập vào sớm, không thì anh ngủ với tôi!

- Thôi! Để phòng nó biệt kích bất thần ban đêm... À, tôi suýt quên việc quan trọng. Anh bàn với lý Bật, công khai vận động nhân dân tương trợ nhau dựng tạm mỗi nhà một gian lều. Rét xuống rồi! Phải có chỗ ở. Về bí mật, chi ủy đã giao cho bà Sen, cụ Nghệ... Nhưng về công khai, phải có người đứng ra giống dựng.

Tuyên ra cổng, đi một lúc thì gặp Dâu. Cái dáng cao cao mảnh khảnh, cái hơi trâu dậm quế thơm thơm.

- Anh còn đến đâu nữa không?

- Vào chỗ cụ Nghệ, rồi lại nhà bà Sen.

- Bà Sen chưa có chỗ ở. Tối nào cũng đến nằm tạm với em. May quá, gian buồng của em cháy nhưng tường còn nguyên. Mấy đứa chúng em giúp nhau một ngày, chặt tre dàn mái lợp lại.

- Phải tương trợ nhau như vậy. Nhà nào cũng phải có chỗ ở.

Tuyên bước sau Dâu... Dâu mùa đông, ra đường đêm khuya đã thấy lạnh lạnh.

- Hôm giặc đốt nhà anh, có ít áo cũ cháy sạch à? - Dâu đột ngột hỏi.

- Ủ! Tường áo vá chả cần cất giấu... Rét xuống mới gay.

- Em, thế mà không mất gì. Có cái chum chôn xuống...

Dâu đi chậm đội Tuyên... Tuyên ngại gần Dâu, đi chậm hơn... Quảng đường ngắn mà đi mãi chưa hết.

Dâu nhai nhai miếng trâu. Một chút quế tan ra, cay cay nóng nóng, ấm sức... Cái chuyện ngồi hầm bí mật bị ai bới tung lên một dạo, thêm thất vào bao nhiêu điều rêu rĩa, nào "cái Dâu hồi này xanh như tàu chuối", nào "bung nó hình như đã nổi, nó thất chèn vào"... Rồi cũng qua đi, lắng xuống... Díp đến trận giặc tàn phá đảo lộn, chẳng còn ai để tâm đến chuyện vợ vấn ấy nữa. Từ hôm Tuyên giao cho Dâu tập hợp trung đội nữ du kích (thay trung đội nam bị giặc bắt một số, còn một số tòng quân), chị em họp lại, đồng người là đề ra chuyện... Cái The bộp chộp dựng đứng nên một chuyện để giấu Dâu cho vui: "Này chúng mày à! Chị Tuyên bỏ anh ấy, theo bà Củng vào thị rồi! Anh ấy thành ra phòng không lạnh ngắt... Cũng như xã đội phó nhà mình. Hí... Hí..."

Đám con gái đứng riêng từng đứa thì cạy răng không hé, mà cụm lại là bạo mồm bạo miệng hơn con giai:

- Chính trị viên xã đội là không được phép quan hệ với người chuẩn vào tề đâu!

- Thế thì bỏ cho ông ấy! Được đi bước nữa!

- Đi vào đâu cho hay, mà? - The hỏi rồi liếc nhìn Dâu.

Thế là cả bọn hiểu ý, xúm vào. Con The to như hộ pháp ôm ngang lưng Dâu. Con Mơ xòe bàn tay vuốt má Dâu rồi hôn đánh chụt...

Chuyện ấy Tuyên chưa biết - Dâu cười thầm - Anh ấy vẫn giữ kẽ đấy. Vẽ, cứ tụt lại đằng sau... Làm như nửa đêm thế này có người rình bắt... Mà có rình đã sao... Đi gần nhau có tội à?...

- Anh đi chậm thế? Như rùa!
- À... cái chân... xéo phải gai - Tuyên bịa ra lý do.

- Xéo gai à?... Xéo gai hay gái theo?... Hí... Hí... - Vẫn tiếng cười trong vòm tay bung miệng.

- Tôi thì... còn ai theo?!

- Ối! Vô ối!

Đã đến nhà cụ Nghệ. Tuyên rẽ vào. Dâu đứng chờ ngoài ngõ.

Cụ Nghệ từ trong cái lều bán máu lom khom bước ra. Quen miệng cụ mời:

- Anh quá bộ vào nhà!

Tuyên nhìn mái lều lụp xụp, phì cười:
- Cháu vào thì đổ nhà cụ!

Hai người đứng giữa sân. Sợ cụ bị lạnh, Tuyên phổ biến việc vận động dân giúp nhau làm lều; nhắc việc sang Bái, Gò nhờ anh em tương trợ làm chiêm.

- Được! Được!... - Cụ Nghệ vừa nghe Tuyên nói vừa điếm nhíp - Mai anh em đưa trâu sang đấy. Nói là cày ruộng lĩnh canh... Tôi còn trừ cả việc cấy nữa, khéo rồi cũng phải nhờ họ... Được cái anh em có lòng tốt, không từ nan.

Dâu đứng ngoài giậu râm bụi, cười thầm về cái bóng cao lênh khênh của Tuyên đứng bên cái bóng gù gù của ông cụ.

3

Cụ mượn bãi đường của chùa Quỳnh làm chỗ đặt bàn giấy hội tế. Chánh bảo an không ngồi bàn giấy bao nhiêu, Cụ vẫn cho khiêng chiếc bàn gỗ lim nhà mình ra, đặt ngang cái bàn gỗ tạp của lý Bật.

Bãi đường rộng và lạnh, đặt mấy chiếc bàn ghế vẫn chưa ra về nơi làm việc công. Bật bảo Cụ:

- Đồn nó phát ảnh Bảo Đại, bắt phải dán ở bàn giấy hội tế, anh tính thế nào? Cả khẩu hiệu nữa.

Cụ thọc tay vào túi quần nhìn ra sân... Lại hóc! Không dán, nó hoành hợc chết cha. Dán, chi ủy phê bình tóe khói... Hừ, làm thế nào?... Phải dán. Tế vô, đã gọi là vô thì phải dán ra ngoài... Không cho tôi làm như vậy thì anh ra mà gánh chân hội tế.

- Được! Ông cứ dán lên!

Cụ nói dứt khoát, để Bật thấy mình có quyền hành thực sự.

Mấy hôm nay có những người đến xin giấy chứng nhận tạm thời, trong khi chưa làm thế tế. Toàn những người chạy chợ buôn bán.

Ảnh minh họa

(còn nữa)

HỘP THƯ BẠN ĐỌC

Trong tuần, Tòa soạn Báo Thái Bình nhận được nhiều tin, bài, ảnh, tản văn, thơ, tạp bút, truyện ngắn... của các cộng tác viên trong và ngoài tỉnh. Tiêu biểu như cộng tác viên: Nguyễn Văn Hiến (Trường Đại học Thái Bình); Lại Hợp Khánh (Bộ đội Biên phòng tỉnh); Ngọc Tuyền (Kiến Xương); Trần Văn Tuyền, Nguyễn Tường Thuật (Thái Thụy); Nhuận Nguyễn, Nguyễn Minh Hữu, Đào Công Nhị (thành phố Thái Bình); Cao Thu Hạnh (Hội Khuyến học tỉnh); Lê Lan (Đài TTTT Thái Thụy); Vũ Đông (Đài TTTT Kiến Xương); Nguyễn Văn Song (Hung Yên); Nguyễn Hồng Quang (Thái Nguyên); Trần Giáp, Phi Hoàng, Phạm Đình Ân (Hà Nội); Ngô Nữ Thùy Linh (Đồng Nai); Trần Thương Tính (Kiên Giang); Lê Huy Diễn

(Phú Thọ); Lê Hứa Huyền Trân (Bình Định)...

Với chủ đề kỷ niệm 45 năm ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30/4/1975 - 30/4/2020), tác giả Nguyễn Hồng Quang có bài thơ "Anh là người đưa thư cho liệt sĩ" với lời tựa: "Kính tặng anh Lê Văn Cam, cựu chiến binh ở thôn Đông Hạ, xã Vũ Phúc, thành phố Thái Bình - người đã có hơn 30 năm đi tìm mộ đồng đội và có trên 22.000 thông tin liệt sĩ". Bài thơ dung dị, đi vào lòng người với tình cảm biết ơn kính trọng một cựu chiến binh với việc làm ý nghĩa là tìm thông tin giúp các gia đình bị thất lạc mộ liệt sĩ. Hướng tới kỷ niệm 130 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19/5/1890 - 19/5/2020), tác giả Đặng Văn Cao có bài "Hội Khuyến học Thái Bình học

tập và làm theo Bác"; tác giả Lê Duy Diễn có bài thơ thiếu nhi "Giấc mơ của cháu" với nội dung phản ánh tình cảm thân thương của con trẻ dành cho Bác Hồ. Chủ đề về phòng, chống dịch Covid-19, điển hình như tác giả Ngọc Tuyền có bài thơ "Vợ tôi mùa Covid"; Trần Văn Tuyền có "Phòng, chống dịch"; Cao Mừng đưa tin "Mẹ Việt Nam anh hùng Đỗ Thị Từ, 91 tuổi ở khu Buộm, thị trấn Hưng Nhân (Hưng Hà) đã ủng hộ 3 tạ gạo trị giá 3 triệu đồng với mong muốn chung tay góp phần phòng, chống dịch bệnh..."

Các tin, bài thuộc lĩnh vực kinh tế, văn hóa - xã hội, quốc phòng, an ninh..., tiêu biểu có tác giả Văn Dũng đưa tin lãnh đạo Quân khu 3 kiểm tra đất, công trình quốc phòng tuyến ven biển tại Bộ CHQS tỉnh Thái Bình. Tác giả Nguyễn Văn Hiến, Khoa Đại cương, Trường Đại học Thái Bình có bài "Nguyễn Du thời kỳ 10 năm gió bụi - góc nhìn từ bối cảnh lịch sử". Bài viết nghiên cứu về cuộc đời và

sự nghiệp của Nguyễn Du, trong đó nhiều học giả cho rằng mảnh đất, con người Thái Bình ảnh hưởng không nhỏ đến Nguyễn Du giúp ông sau này trở thành đại thi hào dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới với tác phẩm Truyện Kiều nổi tiếng.

Tin, bài, ảnh, thơ, video, clip, truyện ngắn... của các bạn đã, đang được biên tập, chọn đăng tải trên Báo Thái Bình điện tử (baothaibinh.com.vn) và báo in. Ban Biên tập Báo Thái Bình trân trọng cảm ơn sự nhiệt tình cộng tác của các bạn và mong các bạn tiếp tục cộng tác thường xuyên. Lưu ý, tin, bài gửi về cộng tác đề nghị các bạn ghi rõ địa chỉ liên lạc và số điện thoại. Mỗi tin, bài gửi về cộng tác, đề nghị các bạn gửi kèm 1 - 3 ảnh có chú thích đầy đủ. Tin, bài, ảnh cộng tác của các bạn gửi về địa chỉ: Tòa soạn Báo Thái Bình, số 13, phố Lý Thường Kiệt, thành phố Thái Bình, tỉnh Thái Bình hoặc hòm thư điện tử: toasoan@baothaibinh.com.vn.

Trân trọng!

CÔNG TY TNHH TM & SX NỘI THẤT GIANG NGỌC

45 TRẦN THỦ ĐỘ, PHƯỜNG TIẾN PHONG, THÀNH PHỐ THÁI BÌNH

Website: www.giangngoc.com.vn - Email: vananh.pham@giangngoc.com.vn
Tel: 02273. 842.149 - Hotline: 0913.530.946

**Tuyển dụng
nhân viên
kinh doanh nữ
bán lẻ**

NGÀNH NGHỀ KINH DOANH:

Cung cấp các thiết bị nội thất, thiết bị y tế, dụng cụ chế phẩm môi trường, thiết bị tin học, thiết bị phòng cháy, chữa cháy.

*Nội thất Giang Ngọc
bình sáng không gian của bạn*

3 KHÔNG ĐƯỜNG HÓA HỌC CHẤT BẢO QUẢN MÀU TỔNG HỢP

Biba Bibô
Sữa Gạo
Rice MILK

Dinh dưỡng từ thiên nhiên

www.huongsen.com.vn